

*Marcin Wrzos OMI*¹

marcin.wrzos@oblaci.pl

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (październik 2019 roku)

w ogólnopolskich czasopismach misyjnych.

Studium misjologiczno-prasoznawcze

Extraordinary Missionary Month Reception (October 2019)
in Nationwide Mission Magazines. A Missiology and Press Study

Cytacja: Wrzos M., 2020, *Recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (październik 2019 roku) w ogólnopolskich czasopismach misyjnych. Studium misjologiczno-prasoznawcze*, Nurt SVD, t. 148, nr 2, s. 69-89.

Streszczenie

22 października 2017 roku (Światowa Niedziela Misyjna) papież Franciszek wystosował list do kard. Fernando Filoni (Kongregacja Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary) z okazji 100. rocznicy ogłoszenia listu apostolskiego *Maximum illud*. Franciszek w liście tym ustanowił Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny (październik 2019). Niniejszy artykuł stanowi zapis badań ogólnopolskich czasopism misyjnych o nakładzie powyżej 5 000 egzemplarzy w kontekście recepcji przywołanego wydarzenia eklezjalnego. W wyniku badań teza 1: „Znacząca recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego jest zauważalna na łamach czasopism misyjnych” – nie została potwierdzona; teza 2: „Czasopisma

¹ Ur. 1977; prezbiter, oblat Maryi Niepokalanej; doktor teologii (misjologia i teologia środków społecznego przekazu); autor artykułów na temat misji w środkach społecznego przekazu; bada Internet w kontekście obecności w nim tematyki kościelnej; kieruje czasopismem „Misyjne Drogi” i portalem www.misyjne.pl; jest członkiem zarządu Fundacji Pomocy Humanitarnej Redemptoris Missio Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu; prowadzi wykłady zleczone na Wydziałach Teologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Szczecińskiego.

misyjne mniej informują o wydarzeniach ogólnokościelnych i ogólnokrajowych, a więcej o wydarzeniach związanych z osobą prawną wydawcy” – została potwierdzona; hipoteza 1: „Czasopisma misyjne wyczerpująco informowały o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym” – została zweryfikowana negatywnie; hipoteza 2: „Czasopisma misyjne kreowały inicjatywy związane z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym” – została zweryfikowana częściowo pozytywnie, a częściowo negatywnie.

Słowa kluczowe: czasopisma, czasopisma misyjne, misje, Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny, recepcja.

Abstract

On 22nd October 2017 (World Mission Sunday) the pope Francis issued a letter to Cardinal Fernando Filioni (Congregation for the Evangelization of Nations and Promotion of the Faith) on the centenary of the proclamation of the Apostolic Letter *Maximum illud*. In his letter, he established an “Extraordinary Missionary Month” (October 2019). This article is a record of the research of nationwide mission magazines with a circulation of more than 5,000 in the context of the reception of the above-mentioned ecclesial event. As a result of the research: thesis 1. “The significant reception of the Extraordinary Missionary Month is noticeable in the pages of mission magazines” - has not been confirmed; thesis 2. “Missionary journals inform less about church and national events and more about actions related to the publisher’s legal person” - has been confirmed; hypothesis 1. “The mission journals fully informed about the Extraordinary Missionary Month” - has been verified negatively; hypothesis 2. “Missionary journals created initiatives related to the Extraordinary Missionary Month” - was partially verified positively and partially negatively.

Keywords: mission, magazines, mission journals, reception, Extraordinary Missionary Month

Wstęp

Misje *ad gentes* oraz zaangażowanie na tym polu Kościoła katolickiego stanowią szczególny fenomen jego działalności ewangelizacyjnej. Bywa, że w dyskursie społecznym, a szczególnie medialnym, kontekstuje się eklezjalne zaangażowania duszpasterskie, hierarchię Eklezji, ale nie misje. Są one pozytywnie przedstawiane w środkach masowej wymiany myśli – nawet jeśli nie ze względu na prowadzoną działalność ewangelizacyjną, to ze względu na szeroko pojętą promocję ludzką, czyli m.in. działalność alfabetyzacyjną, medyczną czy humanitarną. Misje oraz poświęcone im informacje powinny stać się elementem

wypracowanej medialno-ewangelizacyjnej koncepcji obecności Kościoła w przestrzeni publicznej. Te informacje mają charakter inkluzywny dla ludzi pozostających na jego peryferiach.

Aktualny biskup Rzymu Jorge Mario Bergoglio SJ², argentyński duchowny rzymskokatolicki, został 13 marca 2013 roku wybrany 266. papieżem. Jego pontyfikat budzi zainteresowanie środków społecznego przekazu. Słowa Franciszka są bardziej zauważalne, gdy dotyczą uchodźców, małżeństwa i przekazywania życia, ekumenizmu, dialogu międzyreligijnego. Zainteresowaniem cieszą się wystąpienia na temat kapłaństwa, celibatu, Eucharystii. Obrazowy i kerygmaticzny sposób przekazywania treści nie zawsze może być jednoznacznie zrozumiany. Jako papież pochodzący z Ameryki Południowej, kontynentu, na którym prowadzona jest ewangelizacja *ad gentes*, wydaje się, że jest szczególnie zainteresowany działalnością misyjną, a do swojego nauczania włącza teologię latynoską: synodalność czy preferencyjną opcję na rzecz ubogich. Wydaje się, że obecnie Kościół na tych terenach rozwija się szczególnie mocno. Dlatego papież chciałby, aby ten skuteczny sposób ewangelizacji misyjnej był wykorzystywany w innych regionach świata.

22 października 2017 roku, w Świątową Niedzielę Misyjną, papież Franciszek wystosował list do kard. Fernando Filoni stojącego na czele Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary, z okazji 100. rocznicy ogłoszenia listu apostolskiego *Maximum illud* o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie. Franciszek w liście tym ustanowił październik 2019 roku Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym. Jego celem miało być nowe rozbudzenie misyjne Kościoła, a także misyjna oraz duszpasterska przemiana życia. Ojciec Święty pisze: „Z tymi uczuciami, akceptując propozycję Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, ogłaszam w październiku 2019 roku Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny, aby bardziej rozbudzić świadomość *missio ad gentes* i podjąć z nową energią przemianę misyjną życia i duszpasterstwa. Można się na ten miesiąc dobrze przygotować także poprzez misyjny miesiąc październik przyszłego roku, aby wszystkim wiernym leżało naprawdę na sercu głoszenie Ewangelii i przekształcenie ich wspólnot w rzeczywistości misyjne i ewangelizacyjne; aby rozwinęło się umiłowanie misji, będących «umiłowaniem Jezusa, ale jednocześnie miłością do Jego ludu»” (Franciszek, 2017b).

Drukowane media misyjne w ostatnich ośmiu latach przeżywały zauważalny kryzys. Nakłady wydawnictw spadły o około 15-60%.

² Ur. 17 grudnia 1936 roku w Buenos Aires.

Zakończono lub zawieszono wydawanie dziewięciu czasopism (w tym siedmiu w ostatnich latach), m.in.: „Biuletynu Misyjnego Archidiecezji Gnieźnieńskiej”, „Biuletynu Misyjnego Diecezji Rzeszowskiej”, „Horyzontów Misyjnych”, „Lafii/Informacji Sekretariatu Misyjnego”, „Posłańca Ducha Świętego”, „Posyłam Was” (Wrzos, 2018, s. 85-108). Pomimo tych trudności czasopisma misyjne wydają się nadal ważnym elementem animacji misyjnej w kraju.

Celem prowadzonego studium będzie zbadanie recepcji, a więc przyswojenia treści, informowania, odbioru, animowania struktur, komentarzy i podsumowania Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego³ na łamach krajowych czasopism misyjnych, które osiągają nakład minimum 5 000 egzemplarzy. Na potrzeby analizy zostały sformułowane hipotezy oraz tezy badawcze, które w toku badań należy zweryfikować (hipotezy) lub potwierdzić (tezy):

- teza 1: „Znacząca recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego jest zauważalna na łamach czasopism misyjnych”;
- teza 2: „Czasopisma misyjne mniej informują o wydarzeniach ogólnokościelnych i ogólnokrajowych, a więcej o wydarzeniach związanych z osobą prawną wydawcy”;
- hipoteza 1: „Czasopisma misyjne wyczerpująco informowały o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym”;
- hipoteza 2: „Czasopisma misyjne kreowały inicjatywy związane z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym”.

Podjęty proces badawczy ma dwa etapy. Pierwszy stanowić będzie analiza ilościowo-jakościowa treści nauczania papieskiego, dotyczącego Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (List do kard. Fernando Filoni, List papieski na Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny, orędzia na Światowy Dzień Misyjny w latach 2017-2020, dokumenty oraz materiały Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary). Następnie, w kontekście tego nauczania i recepcji Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (2017-2020), dokonana zostanie analiza krajowej prasy misyjnej. Prace badawcze podzielone będą na: analizę treści nauczania papieskiego związanego z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym (punkt 1); badanie recepcji Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego w krajowych czasopismach misyjnych (punkt 2); wyprowadzenie pastoralnych postulatów misjologiczno-prasoznawczych oraz podsumowanie badań (punkt 3).

³ Październik 2019 roku.

1. Nauczanie papieskie związane z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym

1.1. List z okazji 100. rocznicy ogłoszenia listu apostolskiego *Maximum illud* o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie

Po raz pierwszy szerzej o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym papież Franciszek napisał 22 października 2017 roku w liście do kard. Fernando Filoni, prefekta Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary. Wspominał, że miesiąc ten został ustanowiony miesiącem misyjnym na prośbę niniejszej kongregacji. Miał spełnić dwa konkretne cele – „rozbudzić świadomość *missio ad gentes* i podjąć z nową energią przemianę misyjną życia i duszpasterstwa” (Franciszek, 2017b). W liście tym Ojciec Święty zwrócił uwagę na kilka elementów planowanego Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Pierwszy stanowił dwuletni okres przygotowań do niego, którego szczególnym punktem miał być kolejny Światowy Dzień Misyjny. W okresie tym miały zostać podjęte różne inicjatywy misyjne, „aby wiernym leżało naprawdę na sercu głoszenie Ewangelii i przekształcenie ich wspólnot w rzeczywistości misyjne i ewangelizacyjne; aby rozwinęło się umiłowanie misji, będących «umiłowaniem Jezusa, ale jednocześnie miłością do Jego ludu»” (Jan Paweł II, 1990, nr 268).

Drugim elementem było wyznaczenie Papieskich Dzieł Misyjnych jako głównego odpowiedzialnego za tę inicjatywę. W liście biskup Rzymu nawiązywał do 100-lecia⁴ promulgacji listu apostolskiego *Maximum illud*, którym papież Benedykt XV chciał nadać nowy impuls odpowiedzialności misyjnej wśród katolików tuż po zakończeniu I wojny światowej (Benedykt XV, 1919). Franciszek zwrócił uwagę na obowiązek każdego z katolików, aby głosić Ewangelię, Dobrą Nowinę o Chrystusie Ukrzyżowanym i Zmartwychwstałym. Akcentował to, że Eklezja istnieje dla ewangelizacji, a Kościół odradza się dzięki misjom. Zwracał uwagę na jeden z elementów listu Benedykta XV. Pragnął on bowiem, aby misje chrześcijańskie nie były powiązane z kolonializmem, ruchami nacjonalistycznymi oraz ekspansjonistycznymi, które uznał za szkodzące Kościołowi, jak i całemu światu. Franciszek nawiązał do misyjnego nauczania Jana Pawła II, zawartego w encyklice *Redemptoris missio* (Jan Paweł II, 1990, nr 268), jak i do swojej adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium*, zbierającej wnioski z XIII Zwyczajnego

⁴ 30 listopada 2019 roku.

Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów (zwołanego, aby zastanowić się nad nową ewangelizacją dla przekazu wiary chrześcijańskiej). Jak pisał: „Działalność misyjna «stanowi także dziś największe wyzwanie dla Kościoła», a «sprawa misji winna być na pierwszym miejscu». Co by się stało, gdybyśmy rzeczywiście potraktowali te słowa na serio? Po prostu uznalibyśmy, że działalność misyjna stanowi paradygmat każdego dzieła Kościoła” (Franciszek, 2013).

1.2. Orędzia na Światowy Dzień Misyjny (2017-2020)

W orędziach na Światowy Dzień Misyjny na lata 2017 i 2018 papież Franciszek nie wspominał o nadchodzącym Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym. W pierwszym dokumencie skupił się na przedstawieniu misji, które są w centrum chrześcijańskiego posłannictwa. W tym kontekście zwrócił uwagę na specjalne znaczenie Papieskich Dziej Misyjnych oraz indywidualnego zaangażowania się każdej osoby wierzącej w to dzieło (Franciszek, 2017a). W drugim, wydanym w roku Synodu o Młodzieży (było to XV Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów „Młodość, wiara i rozeznawanie powołania”, Watykan, 3-28 października 2018 roku), skupił się w dużej mierze na zaangażowaniu rodzin, a szczególnie młodych, w eklesjalną działalność *ad gentes*. W orędziu zaakcentował potrzebę świadczenia o miłości, a także dzielenia się wiarą w świecie (Franciszek, 2018).

Orędzie na Światowy Dzień Misyjny w 2019 roku w całości dotyczyło Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Na początku tekstu papież z Argentyny wyraża nadzieję, że październik 2019 roku stanie się czasem wzmożonej aktywności misyjnej, jak i impulsem do odnowienia jej w Kościele (Franciszek, 2019a). Już tytuł tego orędzia jest taki sam jak temat Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego: „Ochrzczeni i posłani: Kościół Chrystusa w misji na świecie”. W tym dokumencie papież rozszerzył cele, które miały towarzyszyć Nadzwyczajnemu Miesiącowi Misyjnemu: „Obchody tego miesiąca pomogą nam przede wszystkim w ponownym odkryciu misyjnego znaczenia naszego przyłgnięcia wiary do Jezusa Chrystusa, wiary darmo otrzymanej jako dar w sakramencie Chrztu św. Nasza synowska przynależność do Boga nigdy nie jest aktem indywidualnym, ale zawsze kościelnym: z komunii z Bogiem Ojcem i Synem i Duchem Świętym rodzi się nowe życie razem z wieloma innymi braćmi i siostrami. A to Boże życie nie jest produktem na sprzedaż – nie uprawiamy prozelityzmu – lecz bogactwem, które trzeba dawać, przekazywać, głosić: takie jest znaczenie

misji. Darmo otrzymaliśmy ten dar i darmo się nim dzielimy (por. Mt 10,8), nie wykluczając nikogo. Bóg chce, aby wszyscy ludzie zostali zbawieni dzięki poznaniu prawdy i doświadczeniu Jego miłosierdzia, dzięki Kościołowi, który jest powszechnym sakramentem zbawienia” (Franciszek, 2019a).

W dokumencie Franciszek zauważa, że wiara jest powodem do dumy dla wierzących, którzy są uczniami Chrystusa, a jednocześnie misjonarzami. Nawiązał wprost do dokumentu końcowego V Ogólnej Konferencji Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, która zgromadziła się w Aparecidzie w 2007 roku. Jednym z aktywnych uczestników tego spotkania był ówczesny arcybiskup Buenos Aires Jorge Mario Bergoglio SJ (Apr, 2007, nr 20-32). Za Benedyktem XV Franciszek ponownie przestrzegał też, że misja Kościoła wymaga przewyżczenia wszelkich tendencji o charakterze nacjonalistycznym i etnocentrycznym. Nawiązywał do planowanego w tym czasie Synodu Specjalnego o Kościołach w Amazonii oraz do wiodącej roli Papieskich Dzieł Misyjnych w eklezjalnej ewangelizacji *ad gentes* (Franciszek, 2019a).

„Oto ja, pošlij mnie!” (Iz 6,8) – to tytuł Orędzia na Światowy Dzień Misyjny w roku 2020. Franciszek w pierwszym akapicie nawiązał wprost do Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego: „Pragnę wyrazić wdzięczność Bogu za zaangażowanie, z jakim przeżywany był w całym Kościele, w październiku ubiegłego roku, Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny. Jestem przekonany, że przyczynił się on do pobudzenia nawrócenia misyjnego w wielu wspólnotach, na drodze wskazanej przez temat: «Ochrzczeni i posłani: Kościół Chrystusa w misji na świecie»” (Franciszek, 2020). W nauczaniu papież nawiązywał do pandemii koronawirusa. Wskazał na rolę misji chrześcijańskiej w tym czasie, także w kontekście służby na rzecz osób chorych, umierających oraz ich najbliższych (Franciszek, 2020).

1.3. Dokumenty oraz materiały Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary

W 2019 roku Kongregacja Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary, w której strukturach działają Papieskie Dzieła Misyjne, wydała *Przewodnik na Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny październik 2019 r., z praktycznymi wskazówkami* (Prz, 2019). Zachęcono, aby na szczeblach krajowym, diecezjalnym i parafialnym korzystać z rozważań biblijnych do czytań na każdy dzień tego miesiąca (Prz, 2019, s. 83-204). Zaproponowano sylwetki 25 misjonarzy – świętych, błogosławionych lub kandydatów

do beatyfikacji – jako przewodników na ten czas. Jednym z nich była Polka, poznanianka Wanda Bieńska (Prz, 2019, s. 205-314). Materiałami formacyjnymi były rozważania na temat papieskich dokumentów misyjnych: *Lumen gentium*, *Ad gentes*, *Nostra aetate*, *Gaudium et spes*, *Evangelii nuntiandi*, *Redemptoris missio*, *Dialog and Proclamation*, *Deus Caritas est*, *Evangelii gaudium*, które oprócz *Katechizmu Kościoła katolickiego* i *Kompendium Katolickiej Nauki Społecznej* miały pogłębić misyjne nauczanie Kościoła (Prz, 2019, s. 315-408). Episkopaty krajowe zachęceno do przedstawienia sylwetek kolejnych sześciu misjonarzy, aby każdy dzień Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego miał swojego patrona. Papież Franciszek (wraz z Kongregacją Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary) przedstawił w tych wskazaniach cele szczegółowe na ten czas:

- osobiste spotkanie z Jezusem Chrystusem – poprzez Eucharystię, słowo Boże, modlitwę osobistą i wspólnotową;
- czerpanie ze świadectwa świętych związanych z misjami;
- pogłębianie formacji biblijnej, katechetycznej, duchowej i teologicznej, dotyczącej misji *ad gentes*;
- realizacja miłości w formie wspierania ogromnego dzieła misji *ad gentes* i chrześcijańskiej formacji w Kościołach, będących w największej potrzebie (Prz, 2019, s. 5-412).

Miejscowe episkopaty zostały zachęceno do podejmowania rozmaitych inicjatyw na poziomie krajowym, diecezjalnym, zakonnym i parafialnym, a także do wzajemnego informowania o nich. Te zadanie wypełniała w Polsce *landing page* Papieskich Dzieł Misyjnych (Mis, 2019).

2. Recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego w krajowych czasopismach misyjnych

Niniejszymi badaniami zostaną objęte ogólnokrajowe, wiodące czasopisma misyjne, których nakład wynosi ponad 5 000 egzemplarzy, spełniające definicję czasopisma, w tym zgłoszenie do spisu dzienników i czasopism właściwego Sądu Okręgowego, posiadanie numeru ISSN oraz redaktora naczelnego. Definicja czasopisma i inne terminy prasoznawcze użyte będą w prowadzonych badaniach, jeśli nie zaznaczono inaczej, zgodnie z obowiązującym polskim prawem prasowym (PrPrs, 1984, par. 7-8). Do tych czasopism (alfabetycznie) należą: „Echo z Afryki i Innych Kontynentów”, „Misje Dzisiaj”, „Misje Salezjańskie”, „Misjonarz”, „Misjonarze Kombonianie”, „Misyjne Drogi”, „Świat Misyjny”.

Jedynym czasopismem misyjnym, które w zasadzie bez przerw ukazywało się w języku polskim, jest „Echo z Afryki i Innych Kontynentów” (wraz z wkładką dziecięcą „Echo Dzieciom”). Stanowi ono kontynuację założonego w 1893 roku przez bł. Marię Teresę Ledóchowską miesięcznika „Echo z Afryki”, którego ukazywanie się wstrzymał w Polsce wybuch II wojny światowej. Polskojęzyczna wersja pisma przetrwała okres wojny i czas PRL-u. Wydawana była wówczas wśród Polonii w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych, dokąd przeniesiono redakcję w czasie wojny. Publikacja czasopisma w kraju została wznowiona w 1986 roku. Tytuł ukazuje się w wielu wersjach językowych. Wydawcą periodyku jest Zgromadzenie Sióstr św. Piotra Klawera (klaweriańki), a jego redaktorkami ss. Agata Wójcik SSPC oraz Krystyna Kita SSPC (ISSN 0860-584X).

Pierwsza wzmianka o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym ukazała się w klaweriańskim periodyku w pierwszym numerze w 2019 roku w dziale wiadomości, gdzie poinformowano, że Wanda Błęńska będzie w tym czasie jednym z przewodników wiary, świadków misji (Wat, 2019, s. 5). Wcześniej na łamach tego miesięcznika nie było żadnej informacji na ten temat. Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny zaakcentowany został we wrześniowym numerze pisma, gdy opublikowano fragment orędzia papieża Franciszka na Światowy Dzień Misyjny w roku 2019, bez komentarza redakcyjnego (Franciszek, 2019b, s. 3). W kolejnym wydaniu wydrukowano następny fragment wspomnianego orędzia (Franciszek, 2019c, s. 3).

Następną wzmianką, dotyczącą Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego, był tekst przedstawiający Wandę Błęńską, jednego ze świadków wiary *ad gentes* wybranych na ten czas przez papieża Franciszka (Czyżewski, 2020, s. 18-21). Szerszą analizę przeżywanego Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (w kontekście misyjnym) przedstawił na łamach periodyku ks. Roman Janowski SDB (Tarnowski, 2020, s. 18-20). W czasopiśmie tym w latach 2017-2020 nie wykorzystano identyfikacji wizualnej Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Wydaje się, że analizowanego wydarzenia misyjnego nie zaakcentowano szerzej w głównym grzbiecie klaweriańskiego pisma. Niemniej warto zauważyć, że w dodatku dla najmłodszych „Echo Dzieciom” w całym roku 2019 publikowany był logotyp Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Dodatkowo Elżbieta Sołtysik SSPC redagowała krótkie teksty związane z tym wydarzeniem w ramach zaplanowanego tematycznego cyklu „W drogę z Papieżem Franciszkiem” (Sołtysik, 2019, s. 3).

Dwumiesięcznik „Misje Dzisiaj” zastąpił na rynku wydawniczym ukazujący się wcześniej biuletyn pt.: „Papieskie Intencje Misyjne”.

Było to czarno-białe czasopismo wydawane na papierze offsetowym, przeznaczone dla osób wspierających Papieskie Dzieła Misyjne. Biuletyn ukazywał się od 1980 roku i zawierał informacje Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Dzieła Świętego Piotra Apostoła. „Misje Dzisiaj” wydawane są od 1997 roku w pełnym kolorze na papierze kredowym i mają objętość 32 stron w formacie A4. Wydawcą tytułu są Papieskie Dzieła Misyjne w Polsce, a redaktorem naczelnym ks. Tomasz Atlas⁵. Ta instytucja została wyznaczona przez Franciszka na koordynatora Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Pierwsza wzmianka, zapowiadająca Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny, została opublikowana na łamach pisma już we wrześniu 2017 roku. Była to informacja dotycząca przemówienia kard. Fernando Filoni, prefekta Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary (Nmm, 2017, s. 27). Szerzej pismo o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym informowało w roku 2019. Na okładce oraz wewnątrz numeru pojawiły się logotypy, a także cykle tekstów przygotowujących do tego wydarzenia misyjnego, co w styczniowym numerze zaakcentowane zostało w „Słowie od redakcji” (Atlas, 2019a, s. 3). W tym samym wydaniu prof. Tomasz Szyszka SVD omówił teologicznie Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny, który miał stanowić dowartościowanie misyjnej natury Kościoła. Autor zauważył, że papież Franciszek wzywa do wyjścia z letargu i podjęcia trudu ewangelizacji *ad gentes* (Szyszka, 2019a, s. 4-5).

W kolejnej odsłonie pisma zostali przedstawieni polscy misyjni świadkowie wiary, którzy szczególnie są związani z pomocą osobom potrzebującym: Wanda Błęńska, Jan Beyzym SJ, ks. Jan Czuba, kard. Adam Kozłowiecki SJ, Marian Żelazek SVD. Akcent położono zwłaszcza na postać Wandy Błęńskiej, która została wybrana przez papieża Franciszka jako wzór zaangażowania misyjnego dla całego Kościoła (NOs, 2019, s. 7-9).

W majowym wydaniu „Misji Dzisiaj” zaprezentowano podstawy formacji misyjnej, a także przedstawiono ustalenia Krajowej Rady Papieskich Dzieł Misyjnych na temat przygotowań i inicjatyw związanych z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym (Ndr, 2019, s. 29). Refleksja misjologiczna o roli i sposobie posługi *ad gentes* siostr zakonnych została zaprezentowana w kolejnym numerze periodyku Papieskich Dzieł Misyjnych. Irena Karczewska FMM zachęcała do ożywienia ducha misyjnego w zakonach żeńskich, zastanawiała się też nad rolą animacji i promocji misyjnej wśród osób życia konsekrowanego (Karczewska, 2019, s. 38-39).

⁵ ISSN 1505-148X.

Odsłone wrześniowo-październikową pisma całkowicie poświęcono Nadzwyczajnemu Miesiącowi Misyjnemu. W wydaniu znajduje się orędzie papieża Franciszka na Światowy Dzień Misyjny, rozmowa z przewodniczącym Papieskich Dzieł Misyjnych, przedstawiono też sylwetki wybranych świadków wiary na misjach, jak i przeżywanie tego czasu na kilku terytoriach misyjnych (Atlas, 2019b, s. 3; Atlas, 2019c, s. 4-5; BD, 2019, s. 6; KZ, 2019, s. 7; ER, 2019, s. 8; CMIT, 2019, s. 9; FT, 2019, s. 10; LB, 2019, s. 11; PTR, 2019, s. 12; JC, 2019, s. 13; Zap, 2019, s. 14-15; Kaproń, 2019, s. 16-17; Franciszek, 2019d, s. I-IV; Marmurowicz, 2019, s. 25).

Ostatnie wydanie czasopisma misyjnego dotyka tematu 100-lecia listu apostołskiego *Maximum illud* papieża Benedykta XV, który stał się przyczyną ogłoszenia przez Franciszka Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. W periodyku misyjnym rozwinięto treści teologiczne wydarzenia (Atlas, 2019d, s. 3; Górka, 2019 s. 6-7; Krysteczka, 2019, s. 12-13). Podsumowanie Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego w kraju, także w kontekście refleksji naukowej, znalazło miejsce w styczniowym (2020 rok) wydaniu „Misji Dzisiaj” (NPI, 2020, s. 28; Zjm, 2020, s. 28-29). Wydaje się, że Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny znalazł swoje miejsce na łamach periodyku misyjnego Papieskich Dzieł Misyjnych. Wydarzenie zostało wcześniej zapowiedziane, a w czasie jego trwania informowano o związanych z nim przedsięwzięciach, publikowano też materiały formacyjne. Nie zabrakło także podsumowania tego czasu. Czasopismo to stanowiło dobre narzędzie do prowadzenia animacji misyjnej w tym kontekście.

Periodyk „Misje Salezjańskie” wydawany jest od 1987 roku w Warszawie przez Międzyinspektorialny Salezjański Ośrodek Misyjny. Jest to dwumiesięcznik drukowany w formacie A5, aktualnie ma najwyższy nakład spośród krajowych pism misyjnych. Jego celem jest pozyskiwanie pomocy duchowej i materialnej dla misji oraz funkcja łącznika pomiędzy osobami je wspierającymi. Redaktorem naczelnym tytułu jest Jacek Zdziebrowski SDB (ISSN 1642-9672). W analizowanym czasopiśmie teksty, dotyczące Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego, ukazały się w jednym numerze pisma. Czytelnicy zostali wówczas zaproszeni do aktywnego włączenia się w przeżywanie tego czasu przez redaktora naczelnego i zarazem dyrektora Salezjańskiego Ośrodka Misyjnego. Wyrazem tego zaangażowania mogło być wsparcie materialne jednego z przedstawionych projektów misyjnych (Zdziebrowski, 2019, s. 3; Torbiczuk, 2019, s. 18-20). W dwumiesięczniku nie wydrukowano treści, które głębiej wchodziłyby w tematykę Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego.

„Misjonarz” to miesięcznik wydawany od 1983 roku w Warszawie przez Polską Prowincję Misjonarzy Słowa Bożego, nazywanych werbistami. Pismo wyodrębniło się z „Verbinum”, które nie było periodykiem misyjnym, lecz biuletynem zgromadzenia (poruszano w nim wewnętrzne kwestie dotyczące werbistów). Redaktorką naczelną „Misjonarza” jest Lidia Popielewicz (ISSN 0239-4324). Czytelnicy werbistowskiego czasopisma we wrześniu 2019 roku mogli przeczytać informacje o ogłoszeniu Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego z krótkim fragmentem listu, ustanawiającym ten czas, oraz jego logotypem (Franciszek, 2019e, s. 34), który użyto także w dwóch wcześniejszych wydaniach miesięcznika (Log, 2019a, s. 35; Log, 2019b, s. 35). Numer październikowy czasopisma w całości poświęcono Nadzwyczajnemu Miesiącowi Misyjnemu. Komentarze na ten temat opublikowali Lidia Popielewicz, o. bp Jerzy Mazur SVD oraz o. prof. Tomasz Szyszka SVD. Teksty przedstawiają oczekiwania Kościoła dotyczące tego wydarzenia, misyjnych świadków wiary oraz zachęcają odbiorców pisma do wzmożonej aktywności misyjnej (Popielewicz, 2019, s. 2; Mazur, 2019, s. 3-5; Szyszka, 2019b, s. 6-9). W kolejnym roku w wydaniu marcowym (2020 rok) opublikowano tekst o tym, jak misjonarze przeżywali czas Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego w miejscach swojej posługi (Trzebuniak, 2020, s. 22-23). Są to jedyne treści opublikowane na łamach pisma, dotyczące tego wydarzenia misyjnego.

„Misjonarze Kombonianie” to kolejny tytuł prasowy, jaki poddano badaniom. Jest to dwumiesięcznik wydawany od 1993 roku w Warszawie przez Misjonarzy Kombonianów Serca Jezusowego – kombonianów. Na krajowy rynek czasopism misyjnych tytuł wszedł dzięki zamieszczaniu opracowań misyjnych autorów obcojęzycznych oraz profesjonalnemu składowi. Redaktorem naczelnym czasopisma jest Tomasz Basiński MCCJ, periodyk posiada też wkładkę dziecięcą „Mini Kombonianie” (ISSN 1231-6628). W analizowanym czasopiśmie informacje o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym zostały opublikowane w jednym wydaniu. Redaktor naczelny informuje w nim o przeżywaniu tego czasu w życiu Kościoła. Opublikowano wtedy tekst formacyjny, dotyczący tego tematu, napisany przez ks. dr. hab. Franciszka Jabłońskiego, a także rozważanie ks. dr. Tomasza Ałtasa, dyrektora krajowego Papieskich Dzieł Misyjnych w Polsce (Basiński, 2019, s. 3; Jabłoński, 2019, s. 4-5; Ałtas, 2019e, s. 22-23). Jak się wydaje, są to jedyne treści, dotyczące Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego, opublikowane na łamach komboniańskiego tytułu.

Periodyk „Misyjne Drogi” jest wydawany od 1983 roku w Poznaniu przez Polską Prowincję Misjonarzy Oblatów Maryi

Niepokalanej – oblatów. Ten dwumiesięcznik początkowo był kwartalnikiem, którego priorytet stanowiła prezentacja działalności misyjnej oblatów. Posiada wkładkę skierowaną do najmłodszych odbiorców pt.: „Misyjne Dróżki Dreptaka Nóżki”. Redaktorem naczelnym „Misyjnych Dróg” jest o. Marcin Wrzos OMI (ISSN 0209-1348). Pierwsza informacja, dotycząca Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego, została opublikowana w czasopiśmie oblackim w maju 2019 roku. Dotyczyła przedstawienia inicjatyw związanych z tym wydarzeniem, które miały odbyć się na terenie kraju (Zb, 2019, s. 6). W kolejnym wydaniu periodyku opublikowano list papieża Franciszka, ustanawiający to ogólnoświatowe wydarzenie misyjne (Franciszek, 2019f, s. 40-42). W wydaniu wrześniowo-październikowym redakcja położyła szczególny akcent na Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny. W oblackim czasopiśmie znalazły się teologiczne komentarze misjologiczne, dotyczące misyjnej drogi do świętości oraz orędzia papieża Franciszka na Światowy Dzień Misyjny, będący elementem Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego (Wrzos, 2019a, s. 2; Stułkowski, 2019, s. 2; Franciszek, 2019g, s. 40-42). Temat Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego był też obecny w kolejnej odsłonie pisma. Opublikowano teologiczne treści, zachęcające do odnowienia ducha i zapału misyjnego, misjologiczne analizy przesłań i wystąpień papieskich z Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego oraz podsumowanie tego czasu w Kościele w Polsce (Wrzos, 2019b, s. 2; Nowicka, 2019, s. 12; Lis, 2019, s. 64-65). Późniejszych artykułów nie opublikowano.

„Świat Misyjny” to tytuł wydawany od 1983 roku w Warszawie przez Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci, będące częścią Papieskich Dzieł Misyjnych. Stanowi ono w zasadzie jedyne czasopismo misyjne skierowane do dzieci i młodzieży. Jego redaktorem naczelnym jest Monika Juszcza RMI (ISSN 1231-1685). Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny został zaakcentowany na łamach pisma w 2019 roku. Na okładce pojawiała się grafika, dotycząca tego czasu, a w środku czytelnicy mogli znaleźć wiele artykułów na ten temat. Młodzi czytelnicy byli zachęceni do przygotowania się do tego czasu już od okresu Wielkiego Postu. Informowano o celu i sensie wydarzenia, zapraszano też czytelników do zaangażowania się w konkursy związane z tym czasem (Sobiech, 2019, s. 3; Gabała, 2019, s. 4-5; Nad, 2019, s. 30-31). Publikowano również specjalne modlitwy (Pos, 2019, s. 18). Najwięcej treści na ten temat opublikowano w specjalnym wydaniu wrześniowo-październikowym periodyku. Czytelnicy, dzięki opublikowanym treściom, mogli poznać patronów misyjnych Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego. Przeczytali też listy dzieci z misji adresowane do dzieci w kraju, mogli zagrać w gry

planszowe w temacie misyjnym, pomodlić się, czy zastanowić się nad tym, jak przeżywać Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w domu, w szkole, w pracy (Miśkowiec, 2019, s. 12-13; LDz, 2019, s. 16-17; SzP, 2019, s. 30-31; MT, 2019, s. 32-33). Wydaje się, że opublikowane materiały były pomocą w przeżywaniu Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego przez najmłodszych.

3. Postulaty pastoralne oraz podsumowanie badań

Pomimo trudności, jakie przeżywają drukowane media misyjne (choć nie tylko misyjne), nadal wydają się być ważnym elementem animacji czy nawet prowadzenia narracji misyjnej w kraju. 22 października 2017 roku, w Światową Niedzielę Misyjną, papież Franciszek wystosował dokument z okazji 100. rocznicy ogłoszenia listu apostołskiego *Maximum illud* o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie. W liście tym ustanowił Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w październiku 2019 roku, którego celem miały być: nowe rozbudzenie misyjne Kościoła, a także jego przemiana misyjna życia oraz przemiana duszpasterska.

Prowadzone studium badawcze miało za zadanie zbadać recepcję, a więc: przyswojenie treści, informowanie, odbiór, awiację struktur, komentarze, podsumowanie Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego, przypadającego na październik 2019 roku, na łamach krajowych czasopism misyjnych, które osiągają nakład minimum 5 000 egzemplarzy. Z przeprowadzonych badań wynika, że recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego w krajowych czasopismach misyjnych pozostaje na niezadowalającym poziomie. Czasopisma Papieskich Dziej Misyjnych („Misje Dzisiaj” i „Świat Misyjny”) szeroko podjęły te tematykę. Nieco mniej w promocję, informację, animację, komentarze i podsumowanie, dotyczące tego ważnego okresu, który wprowadził w Kościele papież Franciszek na prośbę prefekta Kongregacji Ewangelizacji Narodów i Krzewienia Wiary, zaangażowało się czasopismo „Misyjne Drogi”. W pozostałych analizowanych tytułach, a także w czasopismach o mniejszym nakładzie, przywołane wydarzenie misyjne nie jest w zasadzie zauważalne lub zostało zauważone jedynie informacyjnie, w momencie jego trwania. Jak się wydaje, oczekiwania, dotyczące zaangażowania tychże mediów w omawianym temacie, były większe. Z przeprowadzonych badań wynikają następujące postulaty misjologiczno-pastoralne:

- należy stworzyć, na poziomie Krajowej Rady Misyjnej, strategię ewangelizacyjno-medialną, dotyczącą wspólnego komunikowania ważnych z punktu widzenia misji informacji;
- warto, aby któreś z biur ogólnopolskich agend misyjnych opracowywało i przysyłało gotowe materiały związane z ważnymi okołokościelnymi lub ogólnokrajowymi inicjatywami misyjnymi (brak dostępu do informacji może skutkować nieinformowaniem o nich);
- rozważyć należy formę płaszczyzny współpracy (formacyjnej, szkoleniowej, informacyjnej) wśród mediów misyjnych, także komunikujących za pomocą Internetu;
- potrzebna wydaje się profesjonalizacja obecności w mediach, dotycząca zarówno treści, jak i formy; postulatem jest, aby zajmowały się nimi, na szczeblu instytucji ogólnopolskich, osoby przygotowane pod względem teologicznym (misjologicznym), dziennikarskim oraz informatycznym, do których zostaliby włączeni dziennikarze, zajmujący się misjami;
- konieczna wydaje się zmiana optyki poszczególnych osób prawnych, prowadzących czasopisma misyjne. Wydawane treści często są z nimi związane, a kontent ogólnokościelny czy ogólnokrajowy nie jest w nich prezentowany, będąc efektem ich atomizacji.
- Na potrzeby analizy zostały sformułowane następujące hipotezy i tezy badawcze, które w toku badań zweryfikowano (hipotezy) lub potwierdzono (tezy):
- teza 1: „Znacząca recepcja Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego jest zauważalna na łamach czasopism misyjnych” – nie została potwierdzona;
- teza 2: „Czasopisma misyjne mniej informują o wydarzeniach ogólnokościelnych i ogólnokrajowych, a więcej o wydarzeniach związanych z osobą prawną wydawcy” została potwierdzona;
- hipoteza 1: „Czasopisma misyjne wyczerpująco informowały o Nadzwyczajnym Miesiącu Misyjnym” – została zweryfikowana negatywnie;
- hipoteza 2: „Czasopisma misyjne kreowały inicjatywy związane z Nadzwyczajnym Miesiącem Misyjnym” – została zweryfikowana częściowo pozytywnie, a częściowo negatywnie.

Wykaz skrótów

- Apr V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, 2007, dokument końcowy, *Aparecida. Jesteśmy uczniami i misjonarzami Jezusa Chrystusa, aby nasze narody miały w nim życie.*
- BD [Bez autora], 2019, Bł. Benedykt Daswa. *Patron wolności od magii i czarów, ukamienowany w wieku 44 lat.*
- CMIT [Bez autora], 2019, Bł. Cyprian Michael Iwene Tansi. *Nigeryjczyk, który wymodlił zakony kontemplacyjne w swoim kraju.*
- ER [Bez autora], 2019, Ojciec Ezechiel Ramin. *„Męczennik miłości”, którego w wieku 32 lat przeszło 75 kul.*
- FT [Bez autora], 2019, Sł. Boży Felice Tantardini. *Patron misjonarzy, kowali i rzemieślników.*
- JC [Bez autora], 2019, Ojciec Jean Cassaigne. *Człowiek, który kolonię dla trędowatych uczynił „Miastem radości”.*
- KZ [Bez autora], 2019, Matka Katarzyna Zecchini. *Pełna energii i radości misjonarka Eucharystii.*
- LB [Bez autora], 2019, Bł. Lucien Botovasoa. *Patron małżeństw, ojców i nauczycieli, Misje Dzisiaj.*
- LDz [Bez autora], 2019, *Listy dzieci ze świata z okazji Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego do dzieci w Polsce.*
- Log [Bez autora], 2019, *Logotyp Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego.*
- Mis *Papieskie Działa Misyjne w Polsce, 2019, Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny.*
- Mt [Bez autora], 2019, *Misyjny Twister, Świat Misyjny.*
- Nad [Bez autora], 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny.*
- Ndr [Bez autora], 2019, *Na drodze do Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego.*
- Nmm [Bez autora], 2017, *Nadzwyczajny miesiąc misyjny.*
- NOs [Bez autora], 2019, *Niezwykła osoba w zwykłym życiu.*
- NPI [Bez autora], 2020, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w Polsce.*
- Pos [Bez autora], 2019, *Posłani w mocy Ducha Świętego.*
- PrPrs Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1984, *Prawo Prasowe.*
- Prz Santo Padre Francesco, 2019, *Battezzati e inviati: la chiesa di Cristo in missione nel mondo.*
- PTR [Bez autora], 2019, Bł. Piotr To Rot. *Pierwszy błogosławiony Nowej Gwinei.*
- SzP [Bez autora], 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w szkole i w parafii.*
- Wat [Bez autora], 2019, *Watykan.*

- Zap [Bez autora], 2019, *PDM zapraszają na NMM!*
Zb [Bez autora], 2019, *Zbliża się Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny.*
Zjm [Bez autora], 2020, *Złoty jubileusz misjologii na UKSW.*

Bibliografia

- [Bez autora], 2017, *Nadzwyczajny miesiąc misyjny*, *Misje Dzisiaj*, t. 210, nr 5, s. 27.
- [Bez autora], 2019, *Bł. Benedykt Daswa. Patron wolności od magii i czarów, ukamienowany w wieku 44 lat*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 6.
- [Bez autora], 2019, *Bł. Cyprian Michael Iwene Tansi. Nigeryjczyk, który wymodlił zakony kontemplacyjne w swoim kraju*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 9.
- [Bez autora], 2019, *Bł. Lucien Botovasoa. Patron małżeństw, ojców i nauczycieli*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 11.
- [Bez autora], 2019, *Bł. Piotr To Rot. Pierwszy błogosławiony Nowej Gwinei*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 12.
- [Bez autora], 2019, *Listy dzieci ze świata z okazji Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego do dzieci w Polsce*, *Świat Misyjny*, t. 232, nr 3, s. 16-17.
- [Bez autora], 2019, *Matka Katarzyna Zecchini. Pełna energii i radości misjonarka Eucharystii*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 7.
- [Bez autora], 2019, *Misyjny Twister*, *Świat Misyjny*, t. 232, nr 3, s. 32-33.
- [Bez autora], 2019, *Na drodze do Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego*, *Misje Dzisiaj*, t. 220, nr 3, s. 29.
- [Bez autora], 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w szkole i w parafii*, *Świat Misyjny*, t. 232, nr 3, s. 30-31.
- [Bez autora], 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, *Świat Misyjny*, t. 231, nr 2, s. 30-31.
- [Bez autora], 2019, *Niezwykła osoba w zwykłym życiu*, *Misje Dzisiaj*, t. 219, nr 2, s. 7-9.
- [Bez autora], 2019, *Ojciec Ezechiel Ramin. „Męczennik miłości”, którego w wieku 32 lat przeszły 75 kul*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 8.
- [Bez autora], 2019, *Ojciec Jean Cassaigne. Człowiek, który kolonię dla trędowatych uczynił „Miastem radości”*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 13.
- [Bez autora], 2019, *PDM zapraszają na NMM!*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 14-15.
- [Bez autora], 2019, *Posłani w mocy Ducha Świętego*, *Świat Misyjny*, t. 232, nr 3, s. 18.
- [Bez autora], 2019, *Sł. Boży Felice Tantardini. Patron misjonarzy, kowali i rzemieślników*, *Misje Dzisiaj*, t. 222, nr 5, s. 10.

- [Bez autora], 2019, *Watykan*, Echo z Afryki i innych Kontynentów, t. 389, nr 1, s. 5.
- [Bez autora], 2019, *Zbliża się Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, Misyjne Drogi, t. 195, nr 3, s. 6.
- [Bez autora], 2019a, *Logotyp Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego*, Misjonarz, t. 445, nr 6, s. 35.
- [Bez autora], 2019b, *Logotyp Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego*, Misjonarz, t. 446, nr 7-8, s. 35.
- [Bez autora], 2020, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny w Polsce*, Misje Dzisiaj, t. 224, nr 1, s. 28.
- [Bez autora], 2020, *Złoty jubileusz misjologii na UKSW*, Misje Dzisiaj, t. 224, nr 1, s. 28-29.
- Atłas T., 2019a, *Spotkanie z Jezusem*, Misje Dzisiaj, t. 218, nr 1, s. 3.
- Atłas T., 2019b, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, Misje Dzisiaj, t. 222, nr 5, s. 3.
- Atłas T., 2019c, *Rozbudzić do misji*, Misje Dzisiaj, t. 222, nr 5, s. 4-5.
- Atłas T., 2019d, *Misyjne stulecie*, Misje Dzisiaj, t. 223, nr 6, 2019, s. 3.
- Atłas T., 2019e, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, Misjonarze Kombonianie, t. 154, nr 5, s. 22-23
- Basiński T., 2019, *Słowem wstępu*, Misjonarze Kombonianie, t. 154, nr 5, s. 3.
- Benedykt XV, 1919, *List apostolski o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie „Maximum illud”*, 30 listopada [on-line], https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xv/listy/maximum_illud_30111919.html [dostęp: 10.09.2020].
- Czyżewski J., 2020, *Pielęgnujcie marzenia*, Echo z Afryki i innych Kontynentów, t. 403, nr 2, s. 18-21.
- Franciszek, 2013, *Adhortacja apostolska „Evangelii gaudium” o głoszeniu Ewangelii we współczesnym świecie*, 24 listopada 2013 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium.html [dostęp: 21.10.2020].
- Franciszek, 2017a, *Oreddie na Światowy Dzień Misyjny 2017 r. „Misja w centrum wiary chrześcijańskiej”*, 4 czerwca 2017 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/missions/documents/papa-francesco_20170604_giornata-missionaria2017.html [dostęp: 21.10.2020].
- Franciszek, 2017b, *List z okazji setnej rocznicy ogłoszenia listu apostolskiego „Maximum illud” o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie*, 22 października 2017 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/letters/2017/documents/

- papa-francesco_20171022_lettera-filoni-mese-missionario.html [dostęp: 21.10.2020].
- Franciszek, 2018, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2018 r. „Wraz z młodymi nieśmy wszystkim Ewangelię”*, 20 maja 2018 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/missions/documents/papa-francesco_20180520_giornata-missionaria2018.html [dostęp: 21.10.2020].
- Franciszek, 2019a, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2019 r. „Ochrzczeni i posłani: Kościół Chrystusa w misji na świecie”*, 9 czerwca 2019 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/missions/documents/papa-francesco_20190609_giornata-missionaria2019.html [dostęp: 21.10.2020].
- Franciszek, 2019b, *Watykan*, Echo z Afryki i Innych Kontynentów, t. 398, nr 9, s. 3.
- Franciszek, 2019c, *Każdy z nas jest misją w świecie*, Echo z Afryki i Innych Kontynentów, t. 399, nr 10, s. 3.
- Franciszek, 2019d, *Orędzie na Światowy Dzień misyjny 20 października 2019 r.*, Misje Dzisiaj, t. 222, nr 5, s. I-IV.
- Franciszek, 2019e, *Sprawa misji na pierwszym miejscu*, Misjonarz, t. 447, nr 9, s. 34.
- Franciszek, 2019f, *List ojca świętego Franciszka z okazji setnej rocznicy ogłoszenia listu apostołskiego „Maximum illud” o działalności prowadzonej przez misjonarzy na świecie*, Misyjne Drogi, t. 196, nr 4, s. 40-42.
- Franciszek, 2019g, *Kościół Chrystusa w misji na świecie*, Misyjne Drogi, t. 197, nr 5, s. 40-42.
- Franciszek, 2020, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2020 r. „Oto ja, pošlij mnie! (Iz 6,8)”*, 31 maja 2020 r. [on-line], www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/missions/documents/papa-francesco_20200531_giornata-missionaria2020.html [dostęp: 21.10.2020].
- Gabała E., 2019, *Posłani w mocy Ducha Świętego. Droga krzyżowa*, Świat Misyjny, t. 231, nr 2, s. 4-5.
- Górka M., 2019, *Od listu „Maximum illud” do dekretu „Ad gentes”*, Misje Dzisiaj, t. 223, nr 6, s. 6-7.
- Jabłoński F., 2019, *Rozważania. Papieskie intencje modlitewne*, Misjonarze Kombonianie, t. 154, nr 5, s. 4-5.
- Jan Paweł II, 1990, *Encyklika „Redemptoris Missio” o stałej aktualności posłania misyjnego*, 7 grudnia 1990 r. [on-line], www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_redemptoris-missio.html [dostęp: 21.10.2020].

- Kapron K., 2019, *Ameryka w misji*, Misje Dzisiaj, t. 222, nr 5, s. 16-17.
- Karczewska I., 2019, *Konsekrowane – radykalnie postane*, Misje Dzisiaj, t. 221, nr 4, s. 38-39.
- Krystecka M., 2019, *Powołani do największej służby*, Misje Dzisiaj, t. 223, nr 6, s. 12-13.
- Lis M., 2019, *Za nami czas ciężkiej pracy*, Misyjne Drogi, t. 198, nr 6, s. 64-65.
- Marmurowicz A., 2019, *Dźwięk misyjnego dzwonu*, Misje Dzisiaj, t. 222, nr 5, s. 25.
- Mazur J., 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, Misjonarz, t. 448, nr 10, s. 3-5.
- Miśkowiec A., 2019, *O patronach Nadzwyczajnego Miesiąca Misyjnego*, Świat Misyjny, t. 232, nr 3, s. 12-13.
- Nowicka J., 2019, *Kościół jest żywy tak długo, jak jest misyjny*, Misyjne Drogi, t. 198, nr 6, s. 12.
- Papieskie Działa Misyjne w Polsce, 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny* [on-line], missio.org.pl/pontyfiat/555-pazdziernik-2019-nadzwyczajny-miesiac-misyjny [dostęp: 5.08.2020].
- Popielewicz L., 2019, *Październik roku 2019*, Misjonarz, t. 448, nr 10, s. 2.
- Santo Padre Francesco, 2019, *Battezzati e inviati: la chiesa di Cristo in missione nel mondo. Mese missionario straordinario ottobre 2019* [on-line], www.missioitalia.it/wp-content/uploads/2019/07/LAnimatore-missionario-2-3_2019.pdf [dostęp: 20.10.2020].
- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1984, *Prawo Prasowe*, Ustawa z dnia 26 stycznia, Dz. U. z 1984, Nr 5 poz. 24 [on-line], <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19840050024> [dostęp: 19.10.2020].
- Sobiech A., 2019, *Posłani w mocy Ducha Świętego*, Świat Misyjny, t. 231, nr 2, s. 3.
- Sołtysik E., 2019, *W drogę z papieżem Franciszkiem*, Echo Dzieciom, t. 389, nr 1 – t. 401, nr 12, s. 3 [każde wydanie].
- Stużkowski Sz., 2019, *Świeci z misji*, Misyjne Drogi, t. 197, nr 5, s. 2.
- Szyszka T., 2019a, *Tego jeszcze nie było!*, Misje Dzisiaj, t. 218, nr 1, s. 4-5.
- Szyszka T., 2019b, *Nowy zamysł realizacji misyjnej postugi Kościoła*, Misjonarz, t. 448, nr 10, s. 6-9.
- Tarnowski R., 2020, *Misjonarz – kto to taki?*, Echo z Afryki i Innych Kontynentów, t. 404, nr 3, s. 18-20.
- Torbiczuk M., 2019, *Odważ się być dobrym*, Misje Salezjańskie, t. 91, nr 5, s. 18-20.
- Trzebuniak J., 2020, *Ubogacenie przez misje*, Misjonarz, t. 453, nr 3, s. 22-23.

- V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, 2007, dokument końcowy, *Aparecida. Jesteśmy uczniami i misjonarzami Jezusa Chrystusa, aby nasze narody miały w nim życie* [on-line], <http://ptm.rel.pl/files/pdf-rozne/dokument-z-aparecidy.pdf> [dostęp: 19.10.2020].
- Wrzos M., 2018, *Od czasopism do Web 3.0. Polskie media misyjne po Vaticanum Secundum. Część pierwsza: Rozwój środków społecznego przekazu oraz nauczanie Kościoła na ich temat w polskim czasopiśmiennictwie misyjnym*, Nurt SVD, t. 144, nr 2, s. 85-108.
- Wrzos M., 2019a, *Rewolucja świętości*, Misyjne Drogi, t. 197, nr 5, s. 2.
- Wrzos M., 2019b, *Niewolnictwo dziś*, Misyjne Drogi, t. 198, nr 6, s. 2.
- Zdziebrowski J., 2019, *Nadzwyczajny Miesiąc Misyjny*, Misje Salezjańskie, t. 91, nr 5, s. 3.

Analizowane czasopisma (lata 2017-2020)

- „Echo z Afryki i Innych Kontynentów”, t. 365, nr 1, 2017 – t. 402, nr 12, 2020.
- „Echo Dzieciom”, w: „Echo z Afryki i Innych Kontynentów”, t. 365, nr 1, 2017 – t. 402, nr 12, 2020.
- „Misje Dzisiaj”, t. 206, nr 1, 2017 – t. 230, nr 6, 2020.
- „Misje Salezjańskie”, t. 175, nr 1, 2017 – t. 198, nr 6, 2020.
- „Misjonarz”, t. 418, nr 1, 2017 – t. 461, nr 12, 2020.
- „Misjonarze Kombonianie”, t. 138, nr 1, 2017 – t. 161, nr 6, 2020.
- „Misyjne Drogi”, t. 181, nr 1, 2017 – t. 204, nr 6, 2020.
- „Świat Misyjny”, t. 218, nr 1, 2017 – t. 242, nr 6, 2020.